

Keskkonnaministri käskkirja 16.12.2022 nr 436 muutmise eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Eelnõukohase käskkirjaga muudetakse toetuse andmise tingimusi Keskkonnaministri 16.12.2022 käskkirjas nr 436 „Toetuse andmise tingimuste kehtestamine ning 2022-2029 tegevuskava ja eelarve kinnitamine õhukvaliteedi parendamiseks“.

Toetust antakse „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2021–2027“ poliitikaeesmärgi nr 2 „Rohelisem Eesti“ erieesmärgi nr 1 „Energia- ja kliimasektori arendamine ja kasvuhooajate heitkoguste vähendamine“ alusel õhukvaliteedi seirevõrgustiku arendamiseks ja täiendamiseks ning asukohapõhise terviseriski hinnangute süsteemi loomiseks.

Toetus kajastatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide meetme nimekirjas meetmes „Kliima-eesmärkide elluviimine, välisõhu kaitse ja kiirgusohutus“, number 21.2.1.5, sekkumine „Õhukvaliteedi seirevõrgustiku arendamine ja täiendamine; asukohapõhise terviseriski hinnangute süsteemi loomine“. Sekkumise number on 21.2.1.51.

Muudatusega täpsustatakse toetuse eesmärgi saavutamiseks tehtavate abikõlblike kulude nimekirja. Käskkirja sisu ei muutu.

Eelnõu ja seletuskirja koostasid Kliimaministeeriumi välisõhu osakonna juhataja Heidi Koger (e-post heidi.koger@kliimaministeerium.ee, tel 626 2976) ja finantsosakonna struktuuritoetuste nõunik Eerika Purgel (e-post eerika.purgel@kliimaministeerium.ee, tel 626 0709). Määruse eelnõu õigusekspertiisi on teinud Kliimaministeeriumi õigusosakonna jurist Rene Lauk (tel 626 2948, rene.lauk@kliimaministeerium.ee).

2. Eelnõu sisu

Eelnõu koosneb ühest punktist, millega täpsustatakse abikõlbliku kulu välja toomist.

Kogu projekti toetuse andmise eesmärk on ajakohastada ja laiendada riiklikku seirevõrgustikku, et katta mõõtmistega suuremat osa riigi territooriumist ja seeläbi pakkuda elanikkonnale asukohapõhisemat seireinfot, täita kliimanetraalsuse saavutamise eesmärgi ja kontrollida rakendatavate poliitikate ja meetmete tõhusust ning suurendada elanikkonna teadlikkust.

Elanikkonna teadlikkuse tõstmise eesmärk on inimeste käitumise mõjutamine läbi arusaadava seose loomise terviseriskide ja õhukvaliteedi näitajate vahel.

Projektis on toetavateks tegevusteks:

1. õhukvaliteedi seirevõrgustiku arendamine ja täiendamine;
2. asukohapõhise terviseriski hinnangute süsteemi loomine;
3. toetuse kasutamisega seotud teavitustegevus.

Projekti eespool viidatud eesmärgist tulenevalt on vajalik projekti elluviimiseks teha erinevaid tegevusi. Selguse huvides täpsustame käskkirja punkti 9.2.5. sõnastust, selle sisu muutmata. Projektis toetatakse asukohapõhise terviseriski hinnangute süsteemi loomist. Selle raames toetatakse andmete valideerimise, IT-lahenduste loomise, modelleerimissüsteemi toimimise ja mudelite sisendandmete saamisega seotud tegevusi, õhusaasteainete terviseriskide hindamisega seotud tegevusi, mõõtekampaaniate ja elanikkonna teadlikkuse tõstmise kulusid. Modelleerimissüsteemi sisendiks olevate heiteandmete kättesaadavuse parandamine ning

modelleeritud ja mõõdetud õhukvaliteedi näitajate sidumine läbi õhusaasteainete riskitegurite asukohapõhiste tervisemõjudega on oluline osa toimiva terviküsteemi loomiseks.

Käesolev käskkirja muudatus täpsustab käskkirja 16.12.2022 nr 436 selle kehtima hakkamise ajast. See on vajalik, sest projekti elluviimisega seotud osapooled, mh rakendusüksus, peavad olema teadlikud, milliste tegevuste osas on käskkirjas erinevate eesmärkide täitmiseks tehtavad tegevused toetatavad.

3. Käskkirja eelnõu vastavus ELi õigusele

Käskkirja eelnõu aluseks on perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seadus ja selle alusel antud õigusaktid, mis omakorda on kooskõlas vastava ELi õigusega.

Käskkirja eelnõu on muuhulgas kooskõlas järgmiste ELi määrustega:

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1060, 24. juuni 2021, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ühissätete määrus);
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1058, 24. juuni 2021, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi. Euroopa Liidu määrused on Eestile otsekohalduvad, mistõttu eelnõus nimetatud ülesannete täitjal tuleb juhendada neist otse, arvestades eelnõus ja selle alusel antavates Vabariigi Valitsuse määrustes sätestatud. Eelnõus on ühissätete määruse sättele viidatud, kui ülesande sisu on ühissätete määrusega reguleeritud, mis teeb hõlpsamaks asjakohase regulatsiooni leidmise.

4. Käskkirja mõju

Käskkirjas toodud muudatusega seoses hindame, et meetme eelarve vahenditega saavutatakse käskkirjas toodud mõõdikutele seatud sihttasemed ning toetust antakse vastavalt rakenduskavas planeeritule. Käskkirjaga reguleeritava meetme tulemused aitavad edendada energiatõhusust ja vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid ning asukohapõhise terviseriski hinnangute andmist. Käskkirja alusel antav toetus toetab valitsussektori eelarvepositsiooni. Uuendatud investeeringute edasine ülalpidamine, hooldus ja uuendamine kaetakse riigieelarve vahenditest, millega tagatakse ka elutähtsa teenuse toimepidevus. Käskkirjal on positiivne mõju rakenduskavas seatud eesmärkide saavutamiseks.

5. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu kooskõlastati eelnõude infosüsteemi EIS kaudu Rahandusministeeriumi, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ja Riigikantselei, Euroopa Komisjoni ja perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitikate rakendamise seirekomisjoni liikmetega ning OÜ Eesti Keskkonnauuringute Keskuse, SA Keskkonnainvesteeringute Keskuse ja Riigi Tugiteenuste Keskusega. Sisulisi muudatusettepanekuid ei laekunud.